

Modül (öneri) No	282
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Akrabalık Râbitası
Modül (Alt konu)	Anne-Baba ve Akraba Hukuku
Amaçlar	- Anne-baba ve akrabaya gösterilen şefkat ve hürmetin, dünyadaki en yüksek hakikat ve en yüce hukuk olduğunu kavrar. - Yaşlı ana-babanın hanede bulunmasının bir bereket vesilesi, rahmet vasıtası ve musibetlerin engellenmesine sebep olduğunu anlar. "Ceza, yapılan işin cinsindendir" sırrınca, anne-babaya hürmet etmenin hem dünyada hem de ahirette huzura vesile olduğunu fark eder.
Süre	40'
Seviye	Seviye-1
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	Örnek Olay: Gerçek yaşam problemlerinin veya metindeki durumların sınıf ortamında tartışılarak alternatif çözüm yollarının üretilmesidir. Konuşma Halkası: Öğrencilerin bir olaydaki karakterin yerine kendini koyarak ne hissettiğini ve ne düşündüğünü sırayla paylaştığı empati yöntemidir.
Materyal ve Teknoloji	
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Giriş: Tahtaya "Beli bükülmüş ihtiyarlarınız olmasa idi, belalar sel gibi üstünüze dökülecekti" hadisi yazılır. Öğrencilere, bu sözün bir evdeki huzur ve bereketle nasıl bir bağı olabileceği sorulur. Örnek Olay Uygulaması: Metinde geçen "Hanesinde ihtiyar anne-babası olup da onlara karşı gafil olan evlat" durumu bir örnek olay olarak sunulur. Öğrencilere; bu evladın dünyasını ve ahiretini nasıl kaybettiği (Hüsran-ı dünya ve ahiret) ve bu durumun aile bağlarına etkisi üzerine tartışma açılır. Konuşma Halkası Uygulaması: Öğrenciler bir daire oluşturur. Merkeze bir "ihtiyarlık asası" veya sembolik bir eşya konulur. Her öğrenci sırayla "Eğer ben şu an evimde bakıma muhtaç bir ihtiyar olsaydım, evlatlarımdan ne beklerdim?" veya "Eğer ben hayatını çocuklarına feda etmiş bir anne/baba olsaydım, şu anki hissim ne olurdu?" soruları üzerinden karakterlerin yerine geçerek (empati kurarak) duygu paylaşımı yapar.

Ölçme ve Değerlendirme	• Eksik Cümle Tamamlama: Öğrencilere şu cümle verilir ve samimi duygularıyla tamamlamaları istenir: <i>"Anne-baba ve akrabaya iyi davranmalıyız; çünkü onlar Rahman'ın bize birer emanetidir ve..."</i> • Mektup Yazma: Öğrencilerden, metindeki "en sadık muhib (seven)" ve "en hakiki dost" ifadelerinden yola çıkarak, kendi anne, baba veya bir yaşlı akrabasına minnet dolu kısa bir "Teşekkür Mektubu" yazmaları istenir.
İlişkili metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ Ey hanesinde ihtiyar bir valide veya pederi veya akrabasından veya iman kardeşlerinden bir amelmande veya âciz, alil bir şahıs bulunan gafil! Şu ayet-i kerîmeye dikkat et, bak: Nasıl ki bir ayette, beş tabaka ayrı ayrı surette, ihtiyar valideyne şefkati celb ediyor! Evet, dünyada en yüksek hakikat, peder ve validelerin ev-lâtlarına karşı şefkatleridir. Ve en âlî hukuk dahi, onların o şefkatlerine mukabil hürmet haklarıdır. Çünkü onlar hayatlarını kemâl-i lezzetle evlâtlarının hayatı için feda edip sarf ediyorlar. Öyle ise insaniyeti sukut etmemiş ve canavara inkılâb etmemiş her bir veledin vazifesi, o muhterem, sadık, fedakâr dostlara halisâne hürmet ve samimâne hizmet ve rızalarını tahsil ve kalplerini hoşnut etmektir. Amca ve hala, peder hükmündedir; teyze ve dayı, ana hükmündedir. ... mahlûkatın en mükerremi olan insan ve insanların en mükemmeli olan ehl-i iman; ve ehl-i imanın en ziyade hürmet ve merhamete şâyan aceze, alil ihtiyareler; ve alil ihtiyarların içinde şefkat ve hizmet ve muhabbete en ziyade lâıyk ve müstahak bulunan akrabalar; ve akrabaların içinde dahi en hakikî dost ve en sadık muhip olan peder ve valide, ihtiyarlık halinde bir hanede bulunsa, ne derece vesile-i bereket ve vasıta-i rahmet ve لَوْلَا الشُّيُوخُ الرَّحْمَعُ لَصَبَّ عَلَيْكُمُ الْبَلَاءُ² sırrıyla, yani <i>"Beli bükülmüş ihtiyarlarınız olmasa idi, belâlar sel gibi üstünüze dökülecekti"</i> ne derece sebep-i def-i musibet olduklarını sen kıyas eyle. <i>İşte ey insan! Aklını başına al. Eğer sen ölmezsen ihtiyar olacaksın.</i> الْجَزَاءُ مِنْ جَنْسِ الْعَمَلِ³ sırrıyla, sen valideynine hürmet etmezsen senin evladın dahi sana hürmet

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

² Süyutî, Kenzü'l-Ummal, 9:167; Keşfü'l-Hafa, 2:163; Mu'cemü't-Taberanî, 22:785.

³ Her amel kendi cinsinden bir şeyle karşılık görür.

etmeyecektir. Eğer âhiretini seversen işte sana mühim bir define; onlara hizmet et, rızalarını tahsil eyle. Eğer dünyayı seversen, yine onları memnun et ki onların yüzünden hayatın rahatlı ve rızkın bereketli geçsin. Yoksa onları istiskal etmek, ölümlelerini temenni etmek ve onların nazık ve seriü't-teessür kalplerini rencide etmek ile ⁴ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ⁴ sırrına mazhar olursun. Eğer rahmet-i Rahman istersen o Rahman'ın vedialarına ve senin hanendeki emanetlerine rahmet et.

(Mektubat, s. 305-307, Yeni Asya Neşriyat, Nisan-2023)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ⁵
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⁶

⁴ O, dünyada da, ahirette de ziyana uğramıştır (Hac Suresi, 11)

⁵ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁶ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)